

**NACZELNIK URZĘDU
SKARBOWEGO
W ZŁOTORZY**

OŚWIADCZENIA MAJĄTKOWE – WSKAZÓWKI PRAKTYCZNE

Opracowanie niniejsze powstało na bazie 11-letniej praktyki Urzędu w zakresie analizy oświadczeń. Podjęto próbę skatalogowania najczęściej występujących nieprawidłowości. Celem opracowania jest pomoc w prawidłowym sporządzaniu i składaniu oświadczeń. Wykorzystanie zawartych w nim uwag powinno przyczynić się do poprawy jakości oświadczeń, tak merytorycznej, jak i formalnej.

Spis treści:

- I.** Wskazanie osób zobowiązanych do złożenia oświadczeń majątkowych, które podlegają analizie przez urzędy skarbowe – str. 1.
- II.** Zasady składania oświadczeń majątkowych w odniesieniu do poszczególnych zobowiązanych – str. 2.
- III.** Ogólne zasady wypełniania oświadczenia majątkowego na przykładzie oświadczeń składanych przez funkcjonariuszy oraz pracowników samorządowych – str. 6.
- IV.** Instrukcja wypełniania poszczególnych części oświadczenia majątkowego wraz ze wskazaniem najczęściej popełnianych błędów – str. 8.
- V.** Wskazanie innych, poza wymienionymi w poszczególnych punktach części IV, błędów popełnianych przy wypełnianiu i składaniu oświadczeń majątkowych – str. 14.

I. Osoby zobowiązane do składania oświadczeń majątkowych

Do składania oświadczeń majątkowych, które podlegają analizie przez urzędy skarbowe, zobowiązani są:

1. radni sejmiku wojewódzkiego, członkowie zarządu województwa, skarbnik województwa, kierownicy wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, osoby zarządzające i członkowie organów zarządzających wojewódzkimi osobami prawnymi oraz osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa – na podstawie art. 27c ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r., poz. 596, z późn. zm.);
2. radni powiatu, członkowie zarządu powiatu, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu, kierownicy jednostek organizacyjnych powiatu, osoby zarządzające i członkowie organów zarządzających powiatowymi osobami prawnymi oraz osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu starosty – na podstawie art. 25c ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r., poz. 595, z późn. zm.);
3. radni gminy, wójt (burmistrz, prezydent miasta), zastępca wójta (burmistrza, prezydenta miasta), sekretarz gminy, skarbnik gminy, kierownicy jednostek organizacyjnych gminy, osoby zarządzające i członkowie organów zarządzających gminnymi osobami prawnymi oraz osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu wójta (prezydenta) – na podstawie art. 24h ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594, z późn. zm.);
4. sędziowie sądów powszechnych (rejonowych, okręgowych i apelacyjnych) – na podstawie art. 87 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 427, z późn. zm.);

5. prokuratorzy – na podstawie art. 49a ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, z późn. zm.);
6. posłowie i senatorowie – na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2011 r. Nr 7, poz. 29, z późn. zm.);
7. posłowie do Parlamentu Europejskiego wybrani w Rzeczypospolitej Polskiej – na podstawie art. 3a ust. 1 ustawy z dnia 30 lipca 2004 r. o uposażeniu posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 187, poz. 1925, z późn. zm.);
8. sędziowie Sądu Najwyższego – na podstawie na podstawie art. 38 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2013 r., poz. 499, z późn. zm.);
9. sędziowie sądów administracyjnych (WSA i NSA) – na podstawie art. 8 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1269, z późn. zm.);
10. sędziowie sądów wojskowych – na podstawie art. 28 § 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 952, z późn. zm.);
11. członkowie zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego będącego organem otwartego funduszu (funduszu emerytalnego, który został utworzony i jest zarządzany przez powszechne towarzystwo) lub dobrowolnego funduszu (funduszu utworzonego i zarządzanego przez powszechne towarzystwo, prowadzącego IKE lub IKZE) - na podstawie art. 41a ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 989, z późn. zm.).

II. Zasady składania oświadczeń majątkowych

1. Funkcjonariusze i pracownicy samorządowi (pkt I ppkt 1, 2 i 3):

a) Terminy składania oświadczeń majątkowych:

- **radni** wszystkich szczebli samorządu terytorialnego, **wójt (burmistrz, prezydent miasta)**:
 - w terminie 30 dni od dnia złożenia ślubowania,
 - corocznie, do dnia 30 kwietnia, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, wraz z kopią swojego zeznania o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT) za rok poprzedni i jego korektą,
 - na 2 miesiące przed upływem kadencji;
- **członkowie zarządów, skarbnicy, kierownicy samorządowych jednostek organizacyjnych, osoby zarządzające i członkowie organów zarządzających samorządowymi osobami prawnymi oraz osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa, starosty, wójta (burmistrza, prezydenta miasta)**:
 - w terminie 30 dni od dnia wyboru lub powołania na stanowisko albo od dnia zatrudnienia,
 - do dnia 30 kwietnia, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, wraz z kopią swojego zeznania o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT) za rok poprzedni i jego korektą,
 - w dniu odwołania ze stanowiska lub rozwiązania umowy o pracę;

b) osoba zobowiązana składa oświadczenie majątkowe, w dwóch egzemplarzach, na formularzach określonych Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów odpowiednio:

- z dnia 9 kwietnia 2009 r. w sprawie określenia wzorów formularzy oświadczeń majątkowych radnego województwa, członka zarządu województwa, skarbnika

- województwa, sekretarza województwa, kierownika wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej, osoby zarządzającej i członka organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osoby wydającej decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa (Dz. U. Nr 60, poz. 490),
- z dnia 26 lutego 2003 r. w sprawie określenia wzorów formularzy oświadczeń majątkowych radnego powiatu, członka zarządu powiatu, sekretarza powiatu, skarbnika powiatu, kierownika jednostki organizacyjnej powiatu, osoby zarządzającej i członka organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoby wydającej decyzje administracyjne w imieniu starosty (Dz. U. Nr 34, poz. 283),
 - z dnia 26 lutego 2003 r. w sprawie określenia wzorów formularzy oświadczeń majątkowych radnego gminy, wójta, zastępcy wójta, sekretarza gminy, skarbnika gminy, kierownika jednostki organizacyjnej gminy, osoby zarządzającej i członka organu zarządzającego gminną osobą prawną oraz osoby wydającej decyzje administracyjne w imieniu wójta (Dz. U. Nr 34, poz. 282);

c) poszczególne osoby składają oświadczenia:

- radni województwa, powiatu, gminy – odpowiednio: przewodniczącemu sejmiku wojewódzkiego, przewodniczącemu rady powiatu, gminy,
- marszałek województwa, przewodniczący sejmiku województwa, starosta, przewodniczący rady powiatu, wójt (burmistrz, prezydent miasta), przewodniczący rady gminy – wojewodzie,
- wicemarszałek województwa, członek zarządu województwa, skarbnik województwa, kierownik wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa - marszałkowi województwa,
- wicestarosta, członek zarządu powiatu, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty – staroście,
- zastępca wójta (burmistrza, prezydenta miasta), sekretarz gminy, skarbnik gminy, kierownik jednostki organizacyjnej gminy, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego gminną osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu wójta (burmistrza, prezydenta miasta) – wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta).

2. Sędziowie sądów powszechnych:

a) Terminy składania oświadczeń majątkowych:

- przed objęciem urzędu sędziego,
- do dnia 31 marca każdego roku, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego,
- w dniu opuszczenia urzędu;

b) Formularz określony przepisami Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 lipca 2011 r. w sprawie określenia wzorów formularzy oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej i o stanie majątkowym (Dz. U. Nr. 150, poz. 890);

c) Organ przyjmujący:

Sędziowie sądów powszechnych składają oświadczenie majątkowe w dwóch egzemplarzach właściwemu terytorialnie prezesowi sądu apelacyjnego, a prezesi sądów apelacyjnych składają oświadczenie Krajowej Radzie Sądownictwa.

3. Prokuratorzy:

a) Terminy składania oświadczeń majątkowych:

- przed objęciem stanowiska,
- do dnia 31 marca każdego roku, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego,
- w dniu opuszczenia stanowiska prokuratora;

b) **Formularz** określony przepisami Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 lipca 2011 r. w sprawie określenia wzorów formularzy oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej i o stanie majątkowym (Dz. U. Nr. 150, poz. 890);

c) Organ przyjmujący:

Prokuratorzy składają oświadczenie majątkowe w dwóch egzemplarzach właściwemu prokuratorowi apelacyjnemu, wojskowemu prokuratorowi okręgowemu, naczelnikowi oddziałowej komisji lub naczelnikowi oddziałowego biura lustracyjnego.

4. Posłowie i senatorowie:

a) Terminy składania oświadczeń majątkowych:

- do dnia złożenia ślubowania,
- do dnia 30 kwietnia każdego roku, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, wraz z kopią rocznego zeznania podatkowego (PIT),
- w terminie miesiąca od dnia zarządzenia nowych wyborów do Sejmu i Senatu;

b) **Formularz** określony w załączniku do ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2011 r. Nr 7, poz. 29, z późn. zm.),

c) Organ przyjmujący:

Posłowie i senatorowie składają oświadczenie majątkowe w dwóch egzemplarzach odpowiednio Marszałkowi Sejmu oraz Marszałkowi Senatu.

5. Posłowie do Parlamentu Europejskiego wybrani w Rzeczypospolitej Polskiej:

a) Terminy składania oświadczeń majątkowych:

- do dnia pierwszego posiedzenia Parlamentu Europejskiego, w którym poseł wybrany w Rzeczypospolitej Polskiej bierze udział,
- do dnia 30 kwietnia każdego roku, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, wraz z kopią rocznego zeznania podatkowego (PIT),
- w terminie miesiąca od dnia zarządzenia nowych wyborów do Parlamentu Europejskiego;

b) **Formularz** określony w załączniku do ustawy z dnia 30 lipca 2004 r. o uposażeniu posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 187, poz. 1925, z późn. zm.),

c) Organ przyjmujący:

Posłowie do Parlamentu Europejskiego składają oświadczenie majątkowe w dwóch egzemplarzach Marszałkowi Sejmu.

6. Sędziowie Sądu Najwyższego:

a) Terminy składania oświadczeń majątkowych:

- przed objęciem urzędu sędziego,

- do dnia 31 marca każdego roku, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego,
- w dniu opuszczenia urzędu;
- b) Formularz** określony przepisami Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 lipca 2011 r. w sprawie określenia wzorów formularzy oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej i o stanie majątkowym (Dz. U. Nr. 150, poz. 890),
- c) Organ przyjmujący:**
Sędziowie Sądu Najwyższego składają oświadczenia majątkowe w dwóch egzemplarzach Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego.

7. Sędziowie sądów administracyjnych:

- a) Terminy składania oświadczeń majątkowych:**
 - przed objęciem urzędu sędziego,
 - do dnia 31 marca każdego roku, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego,
 - w dniu opuszczenia urzędu;
- b) Formularz** określony przepisami Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 lipca 2011 r. w sprawie określenia wzorów formularzy oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej i o stanie majątkowym (Dz. U. Nr. 150, poz. 890),
- c) Organ przyjmujący:**
Sędziowie wojewódzkiego sądu administracyjnego składają oświadczenia majątkowe w dwóch egzemplarzach właściwemu prezesowi wojewódzkiego sądu administracyjnego, a prezes wojewódzkiego sądu administracyjnego i sędziowie Naczelnego Sądu Administracyjnego - Prezesowi Naczelnego Sądu Administracyjnego.

8. Sędziowie sądów wojskowych:

- a) Terminy składania oświadczeń majątkowych:**
 - przed objęciem urzędu sędziego,
 - do dnia 31 marca każdego roku, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego,
 - w dniu opuszczenia urzędu;
- b) Formularz** określony przepisami Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 lipca 2011 r. w sprawie określenia wzorów formularzy oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej i o stanie majątkowym (Dz. U. Nr. 150, poz. 890),
- c) Organ przyjmujący:**
Sędziowie sądów wojskowych składają oświadczenie majątkowe w dwóch egzemplarzach prezesowi właściwego wojskowego sądu okręgowego, a Prezesi wojskowych sądów okręgowych składają oświadczenie majątkowe Krajowej Radzie Sądownictwa.

9. Członkowie zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego będącego organem otwartego lub dobrowolnego funduszu:

a) Terminy składania oświadczeń majątkowych:

- przed objęciem funkcji w zarządzie,
- co roku do dnia 31 maja, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, wraz z kopią rocznego zeznania podatkowego (PIT);

b) Formularz określony rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2003 r. w sprawie określenia wzoru oświadczenia o stanie majątkowym składanego przez członków zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego (Dz. U. Nr 206, poz. 1999),

c) Organ przyjmujący:

Członkowie zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego składają oświadczenie majątkowe w dwóch egzemplarzach organowi nadzoru - Komisji Nadzoru Finansowego.

III. Ogólne zasady wypełniania oświadczeń majątkowych na przykładzie oświadczeń składanych przez funkcjonariuszy oraz pracowników samorządowych

Zawężenie niniejszego opracowania, począwszy od tego punktu, do zobowiązanych wskazanych w pkt I ppkt 1, 2 i 3, tj. funkcjonariuszy i pracowników samorządowych podyktowane jest tym, iż stanowią oni dominującą grupę osób zobligowanych do złożenia oświadczeń majątkowych, które podlegają analizie przez urzędy skarbowe oraz popełniają, przy ich wypełnianiu oraz składaniu, najwięcej błędów.

Zasady ogólne:

- 1) oświadczenie majątkowe należy wypełnić starannie, rzetelnie, nie pomijając żadnej rubryki; wówczas, gdy dana rubryka nie znajduje zastosowania, należy wpisać „*nie dotyczy*”,
- 2) należy wykazać majątek posiadany zarówno w kraju jak i za granicą,
- 3) należy wykazać wierzytelności,
- 4) oświadczenia majątkowe dotyczą majątku odrębnego osoby składającej oświadczenie oraz majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową [*zgodnie z ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788, z późn. zm.), wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) między małżonkami powstaje z mocy ustawy z chwilą zawarcia małżeństwa i obejmuje przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny), natomiast to, co pochodziło z majątku odrębnego (z wyjątkiem dochodów z niego), stanowi dalej majątek odrębny*],
- 5) oświadczenia majątkowe powinny zawierać informacje:
 - o zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach handlowych oraz o nabyciu od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego, ich związków lub od komunalnej osoby prawnej mienia, które podlegało zbyciu w drodze przetargu, a także dane o prowadzeniu działalności gospodarczej oraz dotyczące zajmowania stanowisk w spółkach handlowych,
 - o dochodach osiągniętych z tytułu zatrudnienia lub innej działalności zarobkowej lub zajęć, z podaniem kwot uzyskiwanych z każdego tytułu,
 - o mieniu ruchomym o wartości powyżej 10.000 złotych,

- o zobowiązaniach pieniężnych o wartości powyżej 10.000 złotych, w tym zaciągniętych kredytach i pożyczkach oraz warunkach, na jakich zostały udzielone,
 - o przynależności poszczególnych składników majątkowych, dochodów i zobowiązań do majątku odrębnego i majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową (*wówczas gdy wszystkie wskazane w oświadczeniu składniki majątkowe należą do majątku odrębnego lub majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową, w celu wskazania ich przynależności można podkreślić na wstępie jedną z tych kategorii*),
- 6) nie należy wykazywać majątku odrębnego współmałżonka,
- 7) do pierwszego oświadczenia majątkowego poszczególni funkcjonariusze i pracownicy samorządowi są obowiązani dołączyć:
- radny gminy - informację o sposobie i terminie zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia gminy, w której uzyskał mandat, a wójt informację o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli taką działalność prowadzili przed dniem wyboru,
 - zastępca wójta, sekretarz gminy, skarbnik gminy, kierownik jednostki organizacyjnej gminy, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego gminną osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu wójta - informację o sposobie i terminie zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli prowadzili ją przed dniem powołania lub zatrudnienia,
 - radny powiatu - informację o sposobie i terminie zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia powiatu, w którym uzyskał mandat, jeżeli taką działalność prowadził przed dniem wyboru,
 - członek zarządu powiatu, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty – informację o sposobie i terminie zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli prowadzili ją przed dniem wyboru, powołania lub zatrudnienia,
 - radny województwa - informację o sposobie i terminie zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia województwa, w którym uzyskał mandat, jeżeli taką działalność prowadził przed dniem wyboru,
- 8) nie należy dołączać innych dokumentów źródłowych (np. PIT-11),
- 9) w rubrykach mających zastosowanie należy wpisać wszystkie wymagane informacje zawarte w ich opisie (np. zarówno wysokość przychodu jak i dochodu wówczas, gdy oba elementy są wymagane),
- 10) należy ujawnić majątek spółki cywilnej prowadzonej przez małżonka, jeżeli między małżonkami nie ma rozdzielności majątkowej (*wynika to z faktu, że spółka cywilna nie ma osobowości prawnej i wszystko to co posiada jest de facto majątkiem wspólnym małżonków*); ta sama zasada dotyczy działalności gospodarczej prowadzonej na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej; majątek ten powinien być wykazany odpowiednio jako zasoby pieniężne, składniki mienia ruchomego lub nieruchomości,
- 11) nie należy ujawniać majątku posiadanego przez niepełnoletnie dzieci (*jest on własnością dzieci, a rodzice mogą podejmować wobec tego majątku jedynie działania w ograniczonym zakresie na zasadach określonych w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym*),
- 12) wobec nieuregulowania w przepisach prawa kwestii związanych ze sprostowaniem oświadczenia należy przyjąć, że może być ono dokonane, pod warunkiem jednak, iż przygotowane zostanie w formie odrębnego dokumentu (odpowiedni formularz oświadczenia z dopiskiem „sprostowanie” lub „korekta”).

IV. Instrukcja wypełnienia poszczególnych części oświadczenia majątkowego

Część A

Punkt I Zasoby pieniężne:

- 1) obejmują krajowe i zagraniczne środki płatnicze w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe (Dz. U. z 2012 r. poz. 826, z późn. zm.), przy czym do krajowych środków płatniczych zalicza się walutę polską oraz papiery wartościowe i inne dokumenty, pełniące funkcję środka płatniczego, wystawione w walucie polskiej, natomiast zagranicznymi środkami płatniczymi są waluty obce i dewizy (papiery wartościowe i inne dokumenty pełniące funkcję środka płatniczego, wystawione w walutach obcych),
- 2) należy podać nazwę waluty, w jakiej są gromadzone środki pieniężne,
- 3) powinny być podane w wysokości faktycznie posiadanej w dniu 31 grudnia lub na dzień zaistnienia określonego zdarzenia, z którym przepisy wiążą obowiązek złożenia oświadczenia; przepisy nie określają dolnego limitu posiadanych środków, które podlegają ujawnieniu w oświadczeniu oraz dla obowiązku ich ujawnienia w oświadczeniu bez znaczenia jest to, gdzie środki te są przechowywane,
- 4) należy podać także środki oszczędzane na określony cel (np. w ramach programu emerytalnego lub oszczędzania na mieszkanie),
- 5) w przypadku papierów wartościowych należy podać ich łączną wartość, natomiast w celu umożliwienia oceny przyrostu lub ubytku majątku niezbędne jest wskazanie ilości posiadanych papierów wartościowych osobno dla każdego ich rodzaju na dzień, wg stanu na który składane jest oświadczenie.

Najczęściej popełniane w tej rubryce błędy o charakterze formalnym i merytorycznym:

- *brak określenia przynależności do majątku odrębnego lub majątku objętego wspólnością ustawową,*
- *niewskazanie wysokości posiadanych zasobów (wskazanie jedynie: „środki zgromadzone na ROR”, bez podania ich kwoty),*
- *niepodanie wartości posiadanych papierów wartościowych,*
- *niewypełnienie wszystkich rubryk (np. wpis dokonany jedynie w rubryce odpowiadającej środkom pieniężnym zgromadzonym w walucie polskiej).*

Punkt II Nieruchomości:

- 1) w przypadku każdej kategorii (dom, mieszkanie, gospodarstwo rolne i inne nieruchomości) należy podać wszystkie informacje dotyczące powierzchni, wartości, tytułu prawnego),
- 2) tytułem prawnym może być własność, współwłasność, prawo użytkowania wieczystego, spółdzielcze prawo własnościowe, dzierżawa, najem, użyczenie (odpłatne lub nie), decyzja administracyjna o przydziale, nieuregulowany stan własnościowy nieruchomości (np. trwające postępowanie spadkowe), posiadanie samoistne (w dobrej lub złej wierze) - nie ma obowiązku wskazywania numeru aktu notarialnego oraz księgi wieczystej,
- 3) nie jest wskazaniem tytułu prawnego podanie „wspólność małżeńska”, „wspólność majątkowa” – wyrażenia te określają ustrój majątkowy, jakim objęta jest dana nieruchomość lub prawo, nie określa natomiast tytułu prawnego, jakim dysponują małżonkowie w ramach wspólności małżeńskiej,

- 4) nie wymaga wykazania wartości domu, mieszkania, gospodarstwa rolnego lub innych nieruchomości posiadanych na podstawie tytułu innego niż własność, współwłasność prawo wieczystego użytkowania lub spółdzielcze prawo własnościowe, gdyż wynikające z tych tytułów prawa są niezbywalne,
- 5) wartości podawane w oświadczeniach powinny być szacunkowymi wartościami rynkowymi; wypełnienie oświadczenia majątkowego nie wymaga korzystania z usług rzeczoznawców - obowiązek ustalenia wartości szacunkowej swojego majątku spoczywa na osobie składającej oświadczenie,
- 6) jeżeli gospodarstwo rolne zostało wydzierżawione, przychód będzie stanowiła kwota czynszu,
- 7) jako przychód z gospodarstwa rolnego należy wykazać także różnego typu dopłaty,
- 8) w podpunkcie „inne nieruchomości” podaje się przykładowo: działkę, na której stoi dom wymieniony w oświadczeniu, udział w gruncie oraz w częściach wspólnych budynku przynależny do posiadanego mieszkania, działki rekreacyjne, działki pracownicze, działki wykorzystywane do działalności gospodarczej przez składającego oświadczenie lub współmałżonka, garaże, warsztaty.

Najczęściej popełniane w tej rubryce błędy o charakterze formalnym i merytorycznym:

- *brak określenia przynależności do majątku odrębnego lub majątku objętego wspólnością ustawową,*
- *niepodanie tytułu prawnego lub wartości nieruchomości oraz ich powierzchni,*
- *wpisanie w pozycji dotyczącej uzyskanego przychodu i dochodu z tytułu prowadzonej działalności rolniczej jednej kwoty bez oznaczenia, czy dotyczy ona przychodu, czy też dochodu, podczas gdy powinny zostać wpisane obie wielkości- zarówno przychód jak i dochód,*
- *wykazanie majątku odrębnego małżonka,*
- *niewykazanie wszystkich posiadanych składników majątkowych (np. udziałów w nieruchomościach nabytych w drodze spadkobrania).*

Punkt III i IV Udziały i akcje w spółkach handlowych z udziałem odpowiednio gminnych/powiatowych/wojewódzkich osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby:

- 1) w częściach tych należy ujawnić informacje o posiadanych udziałach i akcjach w spółkach handlowych, podając:
 - liczbę posiadanych udziałów i akcji,
 - nazwę emitenta udziałów i akcji,
 - spółki, w których udziały lub akcje stanowią pakiet większy niż 10% udziałów,
 - wysokość dochodu osiągniętego z tytułu udziałów lub akcji,
- 2) Dochodem z tytułu posiadania udziałów i akcji jest przykładowo:
 - dochód z udziału w zyskach osób prawnych – dywidenda,
 - dochód z umorzenia udziałów (akcji),
 - dochód uzyskany z odpłatnego zbycia udziałów (akcji) na rzecz spółki w celu ich umorzenia,
 - wartość majątku otrzymanego w związku z likwidacją osoby prawnej,
 - dochód przeznaczony na podwyższenie kapitału zakładowego,
 - dochód stanowiący równowartość kwot przekazanych na kapitał zakładowy z innych kapitałów,

- dywidendy z akcji złożonych przez członków pracowniczych funduszy emerytalnych na rachunkach ilościowych.

Najczęściej popełniane w tej rubryce błędy o charakterze formalnym i merytorycznym:

- *brak określenia przynależności dochodów osiągniętych z tego tytułu do majątku odrębnego lub majątku objętego wspólnością ustawową,*
- *niewypełnienie wszystkich rubryk.*

Punkt V Nabycie mienia w drodze przetargu od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego, ich związków lub od komunalnej osoby prawnej:

- 1) w tym punkcie wykazuje się mienie nabyte w danym roku (nawet jeżeli zostało zbyte przed 31 grudnia), natomiast mienie nabyte w latach poprzednich wykazuje się w punkcie II Nieruchomości,
- 2) należy podać: opis nabytego mienia, datę nabycia, nazwę podmiotu, od którego nabyto mienie,
- 3) ujawnia się całe mienie, także te nabyte od gminy innej niż ta, w której składający oświadczenie pełni funkcję,
- 4) wykazuje się mienie nabyte przez współmałżonka, chyba że należy do jego majątku odrębnego,
- 5) podaje się mienie wskazane już w innych punktach oświadczenia, jeżeli zostało nabyte w sposób opisany w tym punkcie,
- 6) nie wykazuje się mienia nabytego od w/w podmiotów w drodze bezprzetargowej.

Najczęściej popełniane w tej rubryce błędy o charakterze formalnym i merytorycznym:

- *brak określenia przynależności do majątku odrębnego lub majątku objętego wspólnością ustawową,*
- *wykazanie mienia nabytego w okresie poprzedzającym rok, za który składane jest oświadczenie.*

Punkt VI Działalność gospodarcza:

- 1) należy ujawnić:
 - fakt prowadzenia działalności gospodarczej,
 - fakt zarządzania taką działalnością (jako przedstawiciel lub pełnomocnik), *na podstawie pełnomocnictwa, kontraktu menedżerskiego lub umów o podobnym charakterze, prokury),*
 - przedmiot prowadzonej działalności gospodarczej (*najlepiej wskazać, posługując się oznaczeniami Polskiej Klasyfikacji Działalności),*
 - formę prawną działalności gospodarczej (*prowadzenie działalności na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, w tym także w ramach spółki cywilnej oraz prowadzenie działalności w ramach jednego z rodzajów spółki osobowej, wskazanych w przepisach kodeksu spółek handlowych),*
 - ewentualnych współlników,
 - przychód i dochód osiągnięty z tego tytułu w roku ubiegłym,
- 2) należy ujawnić także zawieszoną działalność gospodarczą.

Najczęściej popełniane w tej rubryce błędy o charakterze formalnym i merytorycznym:

- brak określenia przynależności przychodów i dochodów osiągniętych z tego tytułu do majątku odrębnego lub majątku objętego wspólnością ustawową,
- wpisanie w pozycji dotyczącej uzyskanego przychodu i dochodu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej jednej kwoty bez oznaczenia, czy dotyczy ona przychodu, czy też dochodu, podczas gdy powinny zostać wpisane obie wielkości- zarówno przychód jak i dochód (w przypadku działalności gospodarczej opodatkowanej w formie tzw. „ryczałtu” również należy wskazać przychód i dochód, pomimo iż opodatkowaniu podlega tylko przychód; dochód należy ustalić we własnym zakresie).

Punkt VII Udział we władzach spółek handlowych:

Należy ujawnić:

- 1) fakt uczestnictwa we władzach statutowych spółek handlowych: zarządzie, radzie nadzorczej, komisji rewizyjnej,
- 2) datę objęcia funkcji,
- 3) dochód osiągnięty z tego tytułu w roku ubiegłym.

Najczęściej popełniane w tej rubryce błędy o charakterze formalnym i merytorycznym:

- brak określenia przynależności dochodu osiągniętego z tego tytułu do majątku odrębnego lub majątku objętego wspólnością ustawową.

Punkt VIII Inne dochody:

- 1) ujawnieniu podlegają wszelkie dochody osiągane w związku z szeroko rozumianą aktywnością majątkową, o ile nie zostały one wskazane w innym punkcie oświadczenia,
- 2) należy wskazać dochody ujęte w zeznaniach rocznych, jak również w innych dokumentach w zakresie podatku od czynności cywilnoprawnych, spadków lub darowizn (np. *dochody (przychody) osiągnięte z tytułu sprzedaży nieruchomości, w drodze spadkobrania lub darowizny*),
- 3) należy wykazać dochód (zarówno opodatkowany, jak również wolny od podatku), uzyskany z poszczególnych tytułów, m.in.:
 - ze stosunku pracy (również dodatkowe świadczenia jak: nagrody jubileuszowe, nagrody uznaniowe itp.),
 - z umowy zlecenia i/lub o dzieło,
 - z praw majątkowych, w tym z praw autorskich,
 - z najmu i dzierżawy,
 - z emerytury i renty,
 - z zasiłków dla bezrobotnych,
 - diety z tytułu pełnienia obowiązków społecznych i obywatelskich,
 - jednorazowe świadczenia np. odszkodowania, wygrane,
 - z odpłatnego zbycia nieruchomości,
 - z darowizny,
 - ze spadku,
- 4) podaje się dochód uzyskany w ciągu całego okresu, za jaki składane jest oświadczenie (*nie należy podawać miesięcznej kwoty dochodu*), co oznacza, że nie należy wykazywać jedynie przychodów, czy strat,

- 5) wprawdzie w opisie tej rubryki brak jest definicji dochodu, jak również ustawy samorządowe nie definiują tego pojęcia, lecz właściwe jest przyjęcie, iż dochód odpowiada przychodom pomniejszonym o koszty ich uzyskania (zgodnie z definicją zawartą w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.) - dochodem ze źródła przychodów, jeżeli przepisy art. 24-25 nie stanowią inaczej, jest nadwyżka sumy przychodów z tego źródła nad kosztami ich uzyskania osiągnięta w roku podatkowym); przyjęcie takiej definicji, jako właściwej, zdeterminowane jest m.in. obowiązkiem porównania przez podmiot dokonujący analizy oświadczenia majątkowego treści analizowanego oświadczenia oraz załączonej kopii zeznania o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT) z treścią uprzednio złożonych oświadczeń majątkowych oraz z dołączonymi do nich kopiami zeznań o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT), zatem dane wykazane w oświadczeniach powinny być porównywalne do danych wynikających z zeznań podatkowych.

Najczęściej popełniane w tej rubryce błędy o charakterze formalnym i merytorycznym:

- *brak określenia przynależności dochodów do majątku odrębnego lub majątku objętego wspólnością ustawową,*
- *podanie dochodów w kwocie netto lub pomniejszonych o składki na ubezpieczenie społeczne,*
- *niepodanie lub nieprawidłowe podanie tytułów, z jakich osiągnięto dochody (wskazanie np. danych płatników),*
- *pominięcie dochodów lub wskazanie ich błędnej wysokości (np. z tytułu diet).*

Punkt IX Mienie ruchome:

- 1) należy wykazać mienie ruchome o wartości przekraczającej 10.000 zł, będące własnością osoby składającej oświadczenie oraz należące do jej majątku wspólnego,
- 2) do składników mienia ruchomego należy zaliczyć m.in.:
 - samochody i inne pojazdy mechaniczne,
 - dzieła sztuki,
 - meble,
 - biżuterię,
 - sprzęt audiowizualny,
 - zwierzęta (niewchodzące w skład gospodarstwa rolnego),
 - domki kempingowe,
 - urządzenia i maszyny,
- 3) uwzględnić należy mienie:
 - stanowiące własność lub współwłasność małżeńską,
 - stanowiące współwłasność z innymi osobami (podać należy udział),
 - wykorzystywane do działalności gospodarczej, także przez współmałżonka (jeżeli istnieje współwłasność małżeńska),
 - zakupione na kredyt,
 - na którym ciąży zastaw rejestrowy,
- 4) wartość poszczególnych składników majątku ruchomego należy określić według ceny rynkowej na dzień 31 grudnia (oświadczenie roczne) lub na dzień związany z określonym zdarzeniem nakładającym obowiązek złożenia oświadczenia,

- 5) w przypadku pojazdów mechanicznych należy podać markę, model i rok produkcji (*pojazdem mechanicznym jest, np. pojazd samochodowy, ciągnik rolniczy, przyczepa, pojazd zabytkowy*).

Najczęściej popełniane w tej rubryce błędy o charakterze formalnym i merytorycznym:

- *brak określenia przynależności do majątku odrębnego lub majątku objętego wspólnością ustawową,*
- *podanie mienia ruchomego, którego wartość według ceny rynkowej na dzień 31 grudnia (oświadczenie roczne) lub na dzień związany z określonym zdarzeniem nakładającym obowiązek złożenia oświadczenia jest niższa niż 10.000 zł,*
- *niewskazanie wszystkich wymaganych danych w przypadku pojazdów mechanicznych (np. modelu).*

Punkt X Zobowiązania pieniężne:

- 1) w tej rubryce wykazuje się zobowiązania pieniężne o wartości (*na dzień 31 grudnia lub na dzień związany z określonym zdarzeniem nakładającym obowiązek złożenia oświadczenia*) powyżej 10.000 zł, tj.:
- zaciągnięte kredyty,
 - zaciągnięte pożyczki,
 - zobowiązania cywilnoprawne (np. obowiązek wypłaty odszkodowania).
- 2) ujawnieniu podlegają kredyty i pożyczki zaciągnięte - zarówno w walucie polskiej jak i obcej:
- w bankach,
 - w innych instytucjach oszczędnościowo-kredytowych,
 - od osób prywatnych oraz
 - pozostałe, np. zaciągnięte z funduszy zakładowych,
- 3) należy podać wysokość zobowiązania wraz z odsetkami (kwota 10.000 zł dotyczy sumy zobowiązań), wskazując w jakiej walucie je zaciągnięto,
- 4) należy podać zobowiązania własne wchodzące w skład współwłasności małżeńskiej oraz wspólne z innymi osobami,
- 5) należy także określić warunki, na jakich zostały udzielone zobowiązania pieniężne:
- wskazać osobę (instytucję),
 - zwięźle określić, w związku z jakim zdarzeniem,
 - nie wskazuje się na okoliczności, w związku z jakim zaciągamy zobowiązanie, tylko w związku z jakim zdarzeniem to następuje, np. zakup mieszkania, zakup samochodu, zakup lokalu użytkowego, budowa budynku mieszkalnego (*niewystarczająca jest informacja typu "kredyt hipoteczny", gdyż nie precyzuje ona konkretnego celu, zdarzenia, w związku z którym powstało zobowiązanie*),
 - w celu zapewnienia przejrzystości życia publicznego, konieczne jest określenie warunków, na jakich zostały udzielone kredyty lub pożyczki - czy były to warunki ogólne czy preferencyjne (uprzywilejowana pozycja osoby otrzymującej); w przypadku kredytów preferencyjnych wskazane jest podanie zakresu uprzywilejowania.

Najczęściej popełniane w tej rubryce błędy o charakterze formalnym i merytorycznym:

- *brak określenia przynależności do majątku odrębnego lub majątku objętego wspólnością ustawową,*

- niepodanie stanu zobowiązań na dzień 31 grudnia lub na dzień związany z określonym zdarzeniem nakładającym obowiązek złożenia oświadczenia (np. wskazanie pierwotnej kwoty zaciągniętego kredytu),
- niewskazanie wszystkich warunków, na jakich zaciągnięto zobowiązania (np. w związku z jakim zdarzeniem, wobec jakiej osoby (instytucji)).

Część B

- 1) należy dokładnie określić miejsca położenia wszystkich nieruchomości wskazanych w części A pkt II oświadczenia, w kolejności odpowiadającej tej z pkt II w części A,
- 2) podany adres powinien zawierać wszystkie elementy umożliwiające usytuowanie nieruchomości, tj. nie tylko miejscowość, ale także ulicę, numer domu i lokalu, numer działki w przypadku nieruchomości gruntowych niezabudowanych,
- 3) w przypadku, gdy adres zamieszkania osoby składającej oświadczenie pokrywa się z adresem mieszkania lub domu wymienionego w części A pkt II oświadczenia, należy ten adres wpisać powtórnie.

Najczęściej popełniane w tej rubryce błędy o charakterze formalnym i merytorycznym:

- podanie miejsc położenia nieruchomości w innej kolejności niż wynikająca z pkt II w części A.

V. Inne najczęściej popełniane błędy formalne:

- nieterminowe złożenie oświadczenia majątkowego organowi przyjmującemu (szczególnie w przypadku oświadczeń tzw. początkowych i końcowych),
- niezałączenie do oświadczenia kopii zeznania „PIT” i/lub jego korekt,
- załączenie do oświadczenia niekompletnej kopii zeznania „PIT” i/lub jego korekt (bez załączników),
- złożenie organowi przyjmującemu niewierzytelnej kopii oświadczenia majątkowego (złożenie kserokopii jednego egzemplarza włącznie z kserem podpisu),
- niepodanie nazwiska rodzowego, stanowiska lub funkcji,
- w przypadku, gdy dana rubryka nie znajduje zastosowania wpisanie innych zwrotów lub wstawienie znaku „-” zamiast zwrotu „nie dotyczy”.

*Naczelnik Urzędu Skarbowego
w Złotoryi*